

Szanowni Czytelnicy!

26 września obchodziliśmy Europejski Dzień Języków. Rada Europy ustanowiła to święto, by zwrócić uwagę na różnorodność językową oraz by zachęcić Europejczyków do nauki języków obcych.

Cóż, dobre chęci to jedno, ale co innego ich realizacja. Może ktoś jednak uzna, że warto dodatkowo popracować nad angielskim lub pouczyć się innego języka obcego? Dlatego w naszym gazetkowym wywiadzie przedstawiamy bardzo ciekawą i wygodną propozycję nauki.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa w naszej szkole

A gdybyśmy dla odmiany chcieli szczerze pogadać z naszymi domowymi zwierzakami – psem, kotem albo i rybką? W tekście pt.: „Zwierzęce gadu gadu” znajdziecie informacje, które mogą Wam to zadanie bardzo ułatwić.

Gazetkę jak zwykle zamykamy krzyżówką. Zapraszamy do lektury i zabawy!

Redakcja

Poza tym chcemy podejść do tematu językowego szerzej i chcemy zwrócić Waszą uwagę na ważność języka ojczystego. W końcu kultura języka zobowiązuje! Zawsze warto rozwijać słownictwo i doskonalić poprawność językową. Można na przykład zacząć od czytania książek. W tym numerze jako lekturę proponujemy Wam mangi.

Wydarzenia

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 w naszej szkole

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego w ramach
realizacji Narodowego Programu Rozwoju
Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

BIBLIOTEKA
NARODOWA

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Piękne, atrakcyjnie i starannie wydane książki, nasze ulubione tytuły, nowe regały to są skarby sfinansowane ze środków Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. W związku z tym przytaczamy przesłanie Kornela Makuszyńskiego „Do Młodych Czytelników”:

*Słuchajcie, urwipotcie, brzdące, basatyki,
Z których każdy z majtasów zbyt krótkich wyrasta.
Dosyć cukrów i słodczy, precz wszystkie pierniki,
Pod choinką ma tylko książka być i basta. (...)*

Zespół Szkół nr 19

Z dniem 1.09.2022 roku funkcjonowanie rozpoczęła Szkoła Przysposabiająca do Pracy, działająca w Zespole Szkół nr 19 w Toruniu.

Absolwenci Szkoły Podstawowej kontynuują swoją edukację w nowo utworzonej placówce. Nasi uczniowie mogą nabyć tu umiejętności, które ułatwią im lepsze funkcjonowanie w przyszłości. Zajęcia oferowane przez naszą placówkę to między innymi: zajęcia kulinarne, krawieckie, ogrodnicze, stolarskie, porządkowe i wiele innych. Powodzenia „Pierwszaki”! ☺

Porozmawiajmy ...

Co powiedzielibyście na naukę języka obcego z nauczycielem z Krakowa? Wszystko jest możliwe. Rozmawiamy z Dyrektorem uznanej szkoły językowej online - eLingwista, Panem Marcinem Zimnym. Rozmowa odbyła się oczywiście wirtualnie.

Trele Morele.: Jakich języków można się u Państwa uczyć?

Marcin Zimny: Umożliwiamy naukę aż siedmiu języków: angielskiego, niemieckiego, hiszpańskiego, francuskiego, włoskiego, rosyjskiego i polskiego dla obcokrajowców.

Nasza szkoła to przede wszystkim doświadczeni nauczyciele, którzy pomogą Ci bez względu na poziom biegłości języka obcego. Wszystkie zajęcia prowadzone są w porozumieniu z uczniami przez wykwalifikowanych lektorów języków obcych. Umożliwia to dopasowanie formy kursu do potrzeb ucznia.

T.M.: Jak wygląda nauka języka online od strony organizacyjnej?

M.Z.: Do nauki potrzebujesz jedynie: komputera z dostępem do Internetu, komunikatora skype i słuchawek z mikrofonem. Jak wygląda organizacja naszych kursów?

1. Uczeń ustala dogodną godzinę zajęć z biurem.
2. O wyznaczonej godzinie lektor łączy się z uczniem przez Skype (lekcja prowadzona jest w czasie rzeczywistym).
3. Lektor i uczeń korzystają z wirtualnej tablicy do przesyłania materiałów.
4. W trakcie zajęć wykorzystywane są materiały w formie książek, plików dźwiękowych, video, podcastów i innych pomocy przygotowanych przez lektorów.
5. Po zakończonych zajęciach uczeń ma dostęp do materiałów i notatek z zajęć w formie PDF lub zdalnego podglądu. Ucząc się samodzielnie w domu może korzystać z materiałów szkoły online.
6. Nad procesem nauczania czuwa szkolny metodyk, który w porozumieniu z lektorem ustala dla ucznia indywidualny plan nauki.

Więcej informacji znajdziesz na naszych stronach WWW:

<https://elingwista.com/kursy-jezykowe/>

<https://elingwista.com>

T.M.: Czy zajęcia online są tak samo efektywne jak zajęcia stacjonarne (zwłaszcza gdy uczeń NIE jest bardzo systematyczny i zdyscyplinowany)?

M.Z.: Zajęcia online są naszym zdaniem bardziej efektywne niż zajęcia stacjonarne, gdyż nie tylko oszczędzamy czas na dojazdach do szkoły, ale możemy go efektywnie wykorzystać na aktywną naukę za pomocą narzędzi e-learningowych. Dodatkowo nauka zdalna pozwala na wykorzystanie wielu interaktywnych i cyfrowych materiałów, które czynią naukę bardziej atrakcyjną. Różnorodność materiałów, dostęp do cyfrowych technologii i interaktywne rozwiązania czynią naukę online skutecznym sposobem na opanowanie języków obcych.

T.M.: Jak długo trzeba (średnio) uczyć się języka obcego, np. angielskiego, by móc się nim porozumiewać na podstawowym poziomie?

M.Z.: To jest kwestia indywidualna. Inaczej jest w przypadku dzieci i nastolatków, które szybciej uczą się języków, inaczej w przypadku osób dorosłych, a jeszcze inaczej w przypadku seniorów. Niestety nie ma jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, jednak przyjmuje się że po około 80-100 lekcjach przeciętny uczeń będzie w stanie porozumiewać się w podstawowych czynnościach dnia codziennego i tworzyć proste historie.

T.M.: Czy jakiś język jest łatwiejszy dla polskich uczniów, a jakiś szczególnie trudny?

M.Z.: Uważa się, że języki takie jak włoski czy hiszpański są łatwiejsze od np. języka niemieckiego, który swą gramatyką jest bardziej złożonym i strukturalnym językiem.

T.M.: Jakie certyfikaty można u Państwa zdobyć?

M.Z.: Uczniowie mogą uzyskać w naszej szkole certyfikat wewnętrzny potwierdzający znajomość języka po wcześniejszym przystąpieniu do egzaminu wewnętrznego. Mogą się również przygotować do certyfikatów międzynarodowych np. FCE, CAE, CPE, TOELF, Goethe, DELF itp. oraz egzaminu ósmoklasisty czy matury.

T.M.: Jak można się zapisać na kurs u Państwa?

M.Z.: Kontaktując się poprzez infolinię z biurem obsługi klienta albo wypełniając formularz zgłoszeniowy na stronie www.elingwista.com

T.M.: Bardzo dziękujemy za bardzo motywujące odpowiedzi!

*"A niechaj narodowie wždy postronni znają,
iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają."*

Wszyscy uważamy się za kulturalnych. Po co więc zajmować się „kulturą języka”? Poświęćmy jednak problemowi odrobinę zainteresowania.

Kultura języka to nic innego jak świadome posługiwanie się poprawną polszczyzną pozbawioną wulgaryzmów.

Pamiętajmy, że inni postrzegają nas na podstawie sposobu mówienia, doboru słów. O co chodzi? Już postaram się wyjaśnić. Wyobraźmy sobie, że wchodzimy z grupą znajomych do kina. Przy kasie biletowej spotykamy kolegę, który woła: „Ej, ciągnij stąd szuszwolu jeden albo ci giry przetrąć!” Jak się pocujemy? Nie było to kulturalne i miłe. Podsumowując: kultura języka wymaga od każdego z nas kulturalnego, eleganckiego wystawiania.

Druga kwestia związana z kulturą języka to zwracanie uwagi na sens, styl, konstrukcję zdań jakie wypowiadamy. Od tego bowiem zależy czy się porozumiemy, czy będziemy zrozumiani, a to przecież najważniejszy cel komunikacji międzyludzkiej. Oto przykład rozmowy, z której niewiele wiadomo:

- Czy Juras jest w chacie?
- Aaa, yyy, nie ma.
- To gdzie on jestaj?
- A niby skąd ja mam to wiedzieć?
- . No jak nie wiesz, jak sam gadałeś, że go w chacie nie ma.
- Bo, że go nie ma, to ja mówiłem, tylko nie gadałem, kej polaz.
- . Oj, coś kręcisz!

Trzecia sprawa dotycząca kultury języka to bogactwo słownictwa. Im więcej słów znamy (i je stosujemy), tym sprawniej mówimy, tym kontakt z innymi

będzie łatwiejszy, skuteczniejszy. Lubimy słuchać ludzi ładnie, ciekawie opowiadających. Pamiętajmy, że granice naszego języka są granicami naszego własnego świata.

Na koniec zastanówmy się - jak dbać o piękno, kulturę naszego języka?

To proste – czytać książki. Dzięki temu zasób naszego słownictwa będzie się stale poszerzał, lepiej zrozumiemy otaczający nas świat, a nade wszystko – będziemy lepiej rozumiani.

Reasumując:

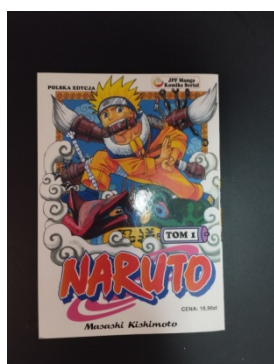
- Jeśli chcemy uchodzić za osobę, którą cechuje kultura języka – nie używajmy wulgaryzmów, potocznej mowy (zaoszczędzimy sobie wstydu).
- To co mówimy winno być proste, konkretne i zrozumiałe (bo się nie porozumiemy).
- Słowa muszą być wyraziste, „okrągłe” czyli miłe dla słuchacza (inni będą chcieli nas słuchać).
- Używajmy zwrotów grzecznościowych (mamy szansę być bardziej lubiani).

Jeśli udało mi się choć trochę przybliżyć termin **kultura języka**, a przede wszystkim zachęcić do jej przestrzegania to nam wszystkim będzie milej, czego serdecznie życzę.

M.S.

To trzeba przeczytać ...

Cześć! Nazywam się Oliwia i chodzę do ósmej klasy szkoły podstawowej. Bardzo lubię czytać książki. Przeważnie są to lektury szkolne, ale w wolnym czasie lubię czytać mangi. To japońskie komiksy, które różnią się od innych tym, że czyta się je od tyłu. Na podstawie mang powstają anime nazywane również japońskimi kreskówkami. Przykładem anime może być dobrze nam wszystkim znana „Pszczółka Maja”.

Najbardziej znanym anime jest „Naruto”, które zostało oparte na mandze o tej samej nazwie, a napisał je Masashi Kishimoto. Jest to historia chłopca, który chciał zostać ninja i dlatego dołączył do drużyny siódmej (trójka szkolących się ninja z nauczycielem), a jego marzeniem było zostać Hokage, czyli wodzem wioski Ukrytego Liścia.

O.T.

ZWIERZĘCE GADU GADU

Zwierzęta nie rozmawiają tak jak my – ludzie. Nie znaczy to jednak, że nie porozumiewają się między sobą. Zwierzęta przekazują sobie informacje za pomocą sygnałów, dźwięków, zapachów a nawet tańca.

Ptaki potrafią śpiewać, krakać, krzyczeć, pisać lub gwizdać. Dziecioły bębnią, uderzając w drzewo. Każdy dźwięk zawiera jakąś informację. Puszczycy pohukuje w nocy, aby poinformować inne puszczyki, że to miejsce jest zajęte. Jelenie ryczą, wilki wyją, żaby, ropuchy i rzekotki kumkają i terkoczą. Zwierzęta rozmawiają nie tylko za pomocą dźwięków. Ułożenie ciała to też informacja. Zdenerwowany pies lub kot jeży sierść. Wesoły pies macha ogonem.

Innym sposobem przekazywania informacji są zapachy. Zapach może oznaczać, że zwierzę jest zakochane albo nie życzy sobie towarzystwa. Mrówki z jednego mrowiska wydzielają podobny zapach. W ten sposób się rozpoznają. Język zapachów jest skomplikowany, niestety dla ludzi zupełnie niedostępny, ze względu na nasz słabo rozwinięty zmysł węchu. Mocz, którym kot znaczy terytorium, zawiera tak szczegółowe informacje, jak wiek, płeć, stan zdrowia oraz płodność osobnika, który go zostawił.

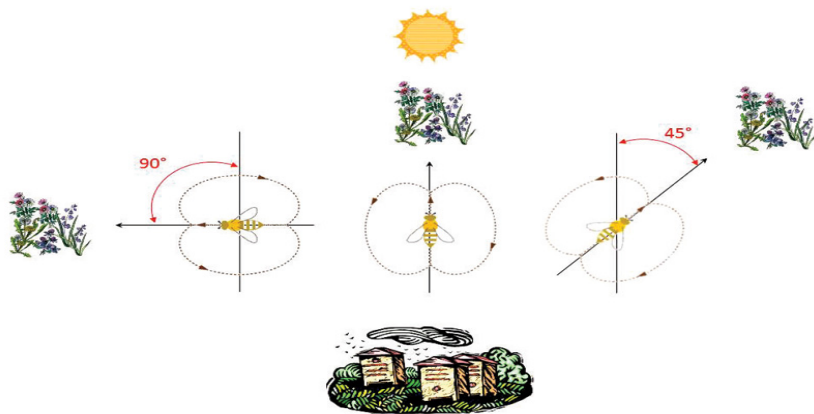
Zwierzęta są bardzo pomysłowe. Antylopa gnu aby zmylić przeciwnika, najpierw szybko ucieka, a po chwili odwraca się do napastnika i potrząsa głową. Następnie skacze do góry i dziwacznie wymachuje nogami, co wygląda bardzo śmiesznie. Nawet doświadczony drapieżnik staje jak wryty i ze zdumieniem obserwuje ten niezwykle taniec. Gdyby mimo wszystko nalegał na bliższe spotkanie, antylopa gotowa jest powtórzyć przedstawienie. Zdezorientowany napastnik czasami rezygnuje z polowania.

Przez wiele lat sądzono, że delfiny porozumiewają się za pomocą gwizdów, gdyż tak brzmią wydawane przez nie dźwięki. Teraz okazuje się, że ssaki te gwizdzą dla zabawy, podobnie jak my, ale ich podstawowy sposób komunikacji polega na wydawaniu dźwięków generowanych dzięki drganiom tkanek, a nie świstowi powietrza.

Zwierzęta przekazują sobie różne informacje:

Zaproszenie na ucztę

Kiedy hieny cętkowane polują całą zgrają, chrząkają, parskają i jakby chichoczą. A gdy już zdobędą łup, swym słynnym „śmiechem” zapraszają na ucztę inne hieny.

Dla pszczoł szukanie pokarmu to skomplikowany rytuał. Badania naukowe wykazały, że pszczoła tańcem informuje owady w ulu o miejscu, gdzie znalazła pożywienie, o jego rodzaju, a nawet jakości. Na swoim ciele przynosi do ula próbki pokarmu, na przykład nektaru czy pyłku.

Kreśląc w powietrzu ósemki, powiadamia inne pszczoły nie tylko o tym, w którym kierunku należy się udać po jedzenie, lecz także jak daleko.

Będziemy w kontakcie

Niewiele dźwięków robi takie wrażenie jak nagły ryk lwa przerywający nocną ciszę. Sygnał ten bywa rozmaicie interpretowany. Donośny ryk samca ostrzega wszystkich o jego obecności na terytorium i niejako mówi: „Wstęp na własne ryzyko”. Lew jest jednak zwierzęciem towarzyskim i ryczy również po to, by być w kontakcie z innymi członkami stada. Wtedy jego głos brzmi nieco łagodniej i mniej natarczywie. Pewnej nocy słyszano, jak lew ryczał co 15 minut, aż z daleka odezwał się jego kuzyn. Później „rozmawiali” ze sobą przez następne 15 minut, po czym się spotkali. Wtedy ryczenie ustało.

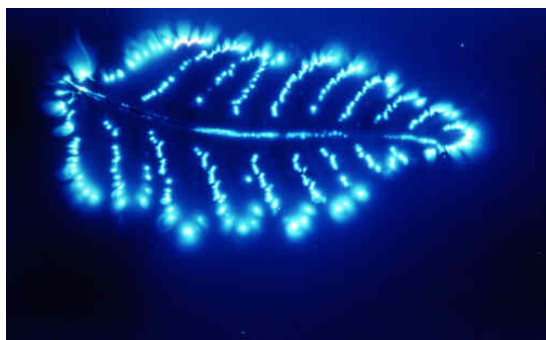
Szukam partnerki

Ptaka śpiewem chce zachwycić samiczkę i zachęcić ją do wspólnego założenia gniazda. Po wybraniu partnerki ptaki często prezentują taniec godowy.

Źródło: Internet

CZY WIESZ, ŻE ...

Rośliny porozumiewają się między sobą za pośrednictwem aury, tzn. pola energetycznego, które otacza każdego człowieka i każde żyjące stworzenie, w tym też rośliny. Ma ono kształt okrągły lub jajowaty i składa się z kilku warstw, które wzajemnie się przenikają.

Aura emituje delikatne barwy tęczy, co można zobaczyć na tzw. fotografii Kirliana.

Rośliny rosnące obok siebie w skupisku mogą utworzyć regularny strumień energii. Ich aury przenikają się. Fiołki, cyklameny czy obuwniki rosną o wiele lepiej w dużej grupie.

Warto pamiętać również o łagodnym przemawianiu do naszych kwiatów przy okazji podlewania. Oczywiście nie rozumieją one słów, ale odbierają dobrą energię z naszej aury, co sprawia, że czują się dobrze w naszej obecności i lepiej rosną.

Katarzyna Siuda

Za: Jak rośliny porozumiewają się między sobą | Wszystko o kwiatkach (stor-czyk.blogspot.com)

Katar gospodarzem Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej 2022

Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej zbliżają się wielkimi krokami. Tym razem FIFA na gospodarza mistrzostw niespodziewanie wybrała mały kraj arabski – Katar. Warto więc przy tej okazji przytoczyć kilka faktów i ciekawostek, które przybliżą nam zarówno wspomnianą imprezę sportową, jak i odległy geograficznie i kulturowo kraj.

Katar położony jest we wschodniej części Półwyspu Arabskiego nad Zatoką Perską. Co ciekawe, jest najmniejszym w historii krajem organizującym mundial. Jego powierzchnia wynosi zaledwie 11 586 m², czyli tyle, co powierzchnia województwa świętokrzyskiego. Oznacza to, że Katar jest 27 razy mniejszy niż Polska. Mieszkają w nim niespełna 3 miliony mieszkańców. Główną religią Kataru jest islam (80% wyznawców), z tego też powodu dniami wolnymi od pracy są piątki i soboty.

Obecnie Katar jest uznawany za najbogatszy kraj na świecie. Mówiąc o bogactwie tego małego kraju, warto wspomnieć, że dysponuje on największymi i wielokrotnie uznawanymi za najlepsze na świecie, liniami lotniczymi Qatar Airways.

Stolicą Kataru jest miasto Doha, w którym znajdują się 23 „drapacze chmur”. Są to budowle mające powyżej 150 metrów wysokości. Najwyższy z nich – Aspire Tower wznosi się na wysokość 300 metrów (dla porównania Pałac Kultury i Nauki w Warszawie ma „tylko” 188 metrów).

Mundial przeprowadzony w Katarze, będzie pierwszym w historii turniejem rozegranym na Bliskim Wschodzie, w kraju islamskim. Będzie to również pierwszy turniej rozegrany późną jesienią, tj. od 21 listopada do 18 grudnia. Powód w tym przypadku jest oczywisty – panujący w Katarze klimat. Latem temperatury przekraczają tam 40 stopni C, nierzadko dochodząc do 50 stopni, co uniemożliwia przeprowadzenie takiej imprezy w tym okresie. W styczniu, który jest najchłodniejszym miesiącem w roku, temperatury wynoszą ponad 20 stopni C, w lutym dochodzą już do 25 stopni – nie ma więc mowy o śniegu, sankach czy bałwanach.

W mistrzostwach uczestniczyć będą 32 reprezentacje, w tym Polska, wyłonione we wcześniejszej fazie eliminacji. 64 mecze mistrzowskie rozegrane będą na 12 nowoczesnych stadionach, w 7 katarskich miastach.

Maskotką mistrzostw jest radosna postać, łącząca chustę arabską i ducha - La'eeb. Słowo to w języku arabskim oznacza niezwykle zdolnego zawodnika. Jednak jak twierdzą Katarczycy, nie należy tego dosłownie tłumaczyć. Każdy powinien znaczenie tego słowa interpretować na swój sposób.

Maskotka ma nieść między uczestników turnieju młodzieńczą radość i pewność siebie.

Kto zdobędzie tytuł Mistrza Świata? Faworytów jest kilku. Tradycyjnie są to Brazylia, Argentyna, Hiszpania, Niemcy, Francja, Belgia i Anglia. Dalej mamy kraje, które mogą sprawić niespodziankę: Holandia, Chorwacja, Portugalia, Kamerun i Ghana. Może ktoś jeszcze?

Jeśli chodzi o naszą reprezentację, to co tu dużo mówić, faworytem nie jesteśmy. W wyniku losowania Polska trafiła do grupy „C”, w której zagramy kolejno z Meksykiem, Arabią Saudyjską i Argentyną.

W Mundialu wystąpi też polski arbiter Szymon Marciniak, który wraz z dwójką bocznych pomocników, dostąpi zaszczytu sędziowania meczów podczas mistrzostw. Jeżeli dobrze sprawi się na początku turnieju, to kto wie, może poprowadzi wielki finał mistrzostw świata.

Piotr Jettka

Na językach...

Nie ma nic bardziej oczywistego niż język, którym się posługujemy. W Polsce mówimy po polsku, nasi sąsiedzi mówią w innych językach (Niemcy – po niemiecku, Czesi – po czesku itd.). Nie zawsze zdajemy sobie sprawę, że poprzez nasz język ojczysty poznajemy inne systemy językowe. Przenikanie się kultur, także języków jest w Europie równie powszechnym, co interesującym zjawiskiem.

Mówiąc po polsku czerpiemy z bogactwa językowego innych narodów. Wyrazy zapożyczone z innych języków często przychodziły i przychodzą do nas wraz z „importowanymi” instytucjami czy zjawiskami cywilizacyjnymi i kulturowymi.

Gdy Polska w X wieku przyjmowała chrześcijaństwo za pośrednictwem Czech, w polszczyźnie pojawiły się terminy, które już wcześniej zaadoptował język czeski, np.: *cerkiew, Bogurodzica, błogostawić, anioł, ewangelia, apostoł, diabeł, pacierz, poganin*.

Jednymi z najwcześniejszych zapożyczeń są łacynizmy (słowa wywodzące się z łaciny). Ich pojawienie się było związane z funkcjonowaniem instytucji kościelnych, dotyczyło prawa i edukacji. Łacinie zawdzięczamy takie słowa jak np.: *szkoła, atrament, data, dokument, edukacja, elekcja, korupcja, rektor, religia, traktat*.

W średniowieczu wraz z powstawaniem miast i rozwojem rzemiosła pojawiły się słowa wywodzące się z języka niemieckiego, a dotyczące tych sfer życia, np.: *burmistrz, gmina, ratusz, kuchnia, wanna, blacha, browar, kilof, kuśnierz, murarz, szyba, rachować, rachunek, fartuch*.

W renesansie dostrzegamy nie tylko wpływ włoskiej architektury i sztuki, ale również liczne italianizmy w języku polskim. Do dzisiaj używamy takich pojęć jak np.: *akwarela, akompaniament, duet, pałac, pianista*. Już wówczas można odnotować modę na włoską kuchnię. Na polskie stoły wkraczają wraz ze swoimi nazwami: *brokuły, pomidory, szparagi, cukinia*.

Z kolei Francja kojarzy nam się z modą, elegancją, szykiem... I słusznie! Z języka francuskiego przywędrowały w końcu do nas takie określenia jak: *prestiż, gabinet, fotel, abażur, parawan, perfum*.

Jako na pewne ciekawostki językowe można wskazać na funkcjonujące w polszczyźnie zapożyczenia z odleglejszych języków, np. z węgierskiego: *giermek, hejnał, orszak, szereg*, czy pochodzące z Turcji słowa: *kawa, dywan, jar, baran*. Dzisiaj językiem, który bardzo wyraźnie wpływa na nasz język ojczysty, jak i na wiele innych języków na świecie, jest bez wątpienia - angielski. Wraz z nowoczesną techniką, trendami w

kulturze i sztuce, stylem życia przybywa do nas mnóstwo anglicyzmów, np.: *weekend, parking, marketing, biznes, lider, blog, lajk, hit, fast food, chipsy* itd.

Nie popadając w przesadne mody, traktujmy te „pożyczki” językowe jako jeden ze sposobów rozwijania i wzbogacania naszego skarbu narodowego, jakim jest język ojczysty.

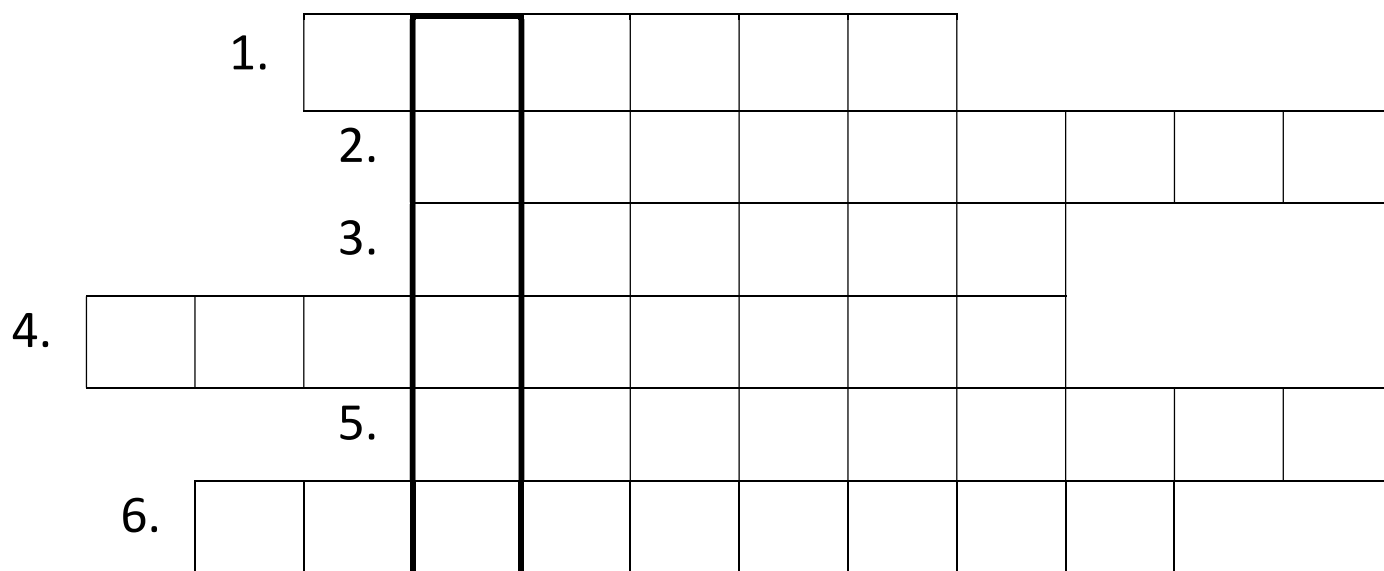
I.L.

Rusz głową!

Rozwiązaniem krzyżówki z 18. numeru „Treli Moreli” było hasło: „PUSZCZA”. Nagrody otrzymali: Gosia, kl. 8a, Oskar, kl. 8a, Szymon, kl. 7a. Gratulujemy!

Rozwiązaną krzyżówkę podpisz i oddaj w bibliotece do 31.01.2023r. I.L.

Krzyżówka językowa

1. Z tego języka wywodzą się m.in. słowa: *brokuł, pomidor*.
2. Z tego języka wywodzi się wiele pojęć związanych z komputerami, np.: *laptop, blog*.
3. Takie słowa jak: *ewangelia, pacierz, anioł*, przybyły do nas z tego języka.
4. Językowi naszych „bratanków” zawdzięczamy takie słowa jak: *hejnał, czy szereg*.
5. Wiele słów związanych z budownictwem i rzemiosłem pochodzi z tego języka (np. *murarz, cegła, dach*).
6. Ten język jest źródłem takich słów jak: *fotel, gabinet, perfum*.